

ČAS ZA OZDRAVITEV

HRANA KOT ZDRAVILO – POT DO OZDRAVITVE
'NEOZDRAVLJIVEGA' RAKA

Beata Bishop

soavtorica uspešnice
*Zdravljenje z Gersonovo
metodo*

»To je knjiga, ki vrača upanje.«
Boris Vene

»Ko je rak udaril drugič in uradna medicina ni znala dosti pomagati, sem se usmerila na alternativno področje in izbrala Gersonovo terapijo. Danes ji pripisujem zasluge za svoje preživetje, kot tudi za sedanje zdravje in vitalnost.«

Beata Bishop

»Beati Bishop bom večno hvaležen ...«

»Pred petimi leti so mi diagnosticirali hudo bolezen, a po kombinaciji različnih zdravstvenih pristopov – klasične medicine, posta in Gersonove terapije – se danes približujem ozdravitvi.

Ena ključnih prelomnic je bila odločitev za Gersonovo terapijo ter obisk madžarskega Gersonovega zdravstvenega centra. Tam so mi izdelali poseben urnik izvajanja postopkov, prilagojen mojemu stanju (jemljem tudi biološka zdravila).

Gersonova terapija mi je dala pot in upanje, ki ga klasična medicina ne da. Pripisujem ji tudi zaslugo, da se je tehtnica obrnila na boljše.

Avtorice Beate Bishop sicer osebno ne poznam. Ji bom pa večno hvaležen, da je postavila madžarski Gersonov zdravstveni center, in da že desetletja ljudem, ki so v podobnem stanju, v kakršnem sem bil jaz, vliva navdih in upanje na ozdravitev.

Knjiga odlično opisuje ozadje izvajanja Gersonove terapije. Tudi če niste huje bolni, se vam jo spleča prebrati. Razkrila vam bo izjemen vpliv prehrane in razstrupljanja na telo in zdravje.«

Brane Gogala, Begunje

**»Rezultati zdravljenja z Gersonovo terapijo so bili izjemni. Vsakomur, ki razmišlja o terapiji, priporočam v branje knjigo
Čas za ozdravitev ...«**

»Ko je prijateljica hudo zbolela in je uradna medicina odpovedala, sem se ji odločil pomagati po najboljših močeh. Nisem imel znanja s tega področja, imel pa sem gorečo željo in upanje. Dva meseca sva iskala uporabne informacije in tavalala od zdravilca do zdravilca, a brez uspeha.

Potem mi je prišla v roke knjiga *Gersonova terapija* (GT). Takoj sem začutil, da utegne biti ta pot prava. Pozanimal sem se, kdo se je ob pomoči te terapije že pozdravil, oziroma, ali je terapija dejansko tako učinkovita, kakor se je o njej pisalo. Ko sem dobil potrditev, sva s prijateljico stopila v akcijo.

Po pol leta doslednega izvajanja GT pod nadzorom strokovno usposobljenih terapevtov in zdravnikov iz madžarskega Gersonovega zdravstvenega centra, so bili rezultati izjemni.

V vsem tem času mi je stal ob strani ter mi nudil neprecenljivo pomoč Boris Vene, ki velja za eno največjih avtoritet na področju celostnega zdravja. Poleg tega je vrhunski strokovnjak za izvajanje GT. S svojimi dragocenimi izkušnjami in nasveti je prijateljici najprej pomagal do občutnegaboljšanja zdravja, v drugi fazi pa se je osebno zavzel zanjo, da so jo sprejeli v Gersonov center, s katerim redno sodeluje. Ko sem slišal, da izdaja odlično knjigo *Čas za ozdravitev* – ki jo priporočam vsakomur, ki resno razmišlja o GT – sem se odločil, da pristopim k projektu.

Z veseljem sem finančno podprl izdajo knjige ter tako na svoj način pripomogel k širitvi idej, ki jih g. Vene širi s spletno stranjo www.moksha.si.

Trdno sem prepričan, da bomo živeli v bolj zdravem, harmoničnem in zato srečnejšem svetu, če bo v prihodnosti vse več ljudi podpiralo takšne projekte in ljudi.

P.S.: Ker je Gersonova terapija zelo učinkovita, jo tudi sam izvajam v milejši obliki in v preventivne namene (za okrepitev imunskega sistema ter za izboljšanje splošnega počutja).«

Trivko Matovič, Celje

»Osebna pot Beate Bishop je največji dokaz, da Gersonova terapija deluje ...«

»Kot obiskovalec Gersonovega zdravstvenega centra na Madžarskem ne morem govoriti v imenu vseh obiskovalcev. Vendar verjamem, da smo si enotni: to je izjemna pridobitev za vse, ki se želijo zdraviti na naraven način, razstrupiti telo ali zgolj okrepiti zdravje.

Zdaj imamo srečo, da je pobudnica tega centra, gospa Beata Bishop, »spregovorila« tudi v slovenskem jeziku. V čudoviti knjigi *Čas za ozdravitev* nas vodi skozi svoje trpke izkušnje, ki pa se končajo z velikim zmagoslavjem. Ne le, da se je avtorica ob pomoči Gersonove terapije popolnoma pozdravila, pač pa je še danes, desetletja kasneje, še vedno bistrih in prodornih misli, polna energije ter veselja do življenja, čeprav je že krepko zakorakala v devetdeseta!

Ali ni to največji dokaz, da Gersonova terapija deluje?!

Zato z veseljem in po najboljših močeh podpiram njena dela. Svoj finančni prispevek k izdaji knjige doživljam kot zahvalo za vse, kar je gospa Bishopova storila zame in za skupnost.«

Bojan Grilj, Piran

»Menim, da si tovrstne knjige zaslužijo večjo podporo in širši krog bralcev.«

»V zgodovini je človek imenoval Božje tisto in od tam naprej, česar si ni znal razložiti s svojim umom. Spoznal je tudi, da vse v naravi teži k ravnovesju. Tudi človek, ki išče harmonijo na vseh področjih in na vseh ravneh.

Zdravje ni le odsotnost bolezni in onemoglosti, pač pa stanje popolne telesne, duševne in socialne blaginje.

Tu je lahko v veliko pomoč Gersonova terapija. Ne odpravlja zgolj bolezni, temveč pomaga vzpostavljati ravnovesje tudi na drugih področjih. Hvala bogu za takšna znanja! Še posebej v današnjem svetu, ki celoto deli na posamezne delčke.

Menim, da si tovrstne knjige, ki avtentično opisujejo korake do zmage nad krizo, zaslužijo večjo podporo in širši krog bralcev. Iz biografij se lahko vsakdo česa nauči oziroma najde manjkajoči košček za svoj mozaik življenja.

Počaščen sem, da se lahko javno zahvalim avtorici za čudovito zgodbo. Hvala tudi vsem, ki so sodelovali pri izdaji slovenskega prevoda.«

Miran Prodnik, www.vitanova.si

»Ob tej knjigi se boste prepričali o učinkovitosti Gersonove terapije, mi pa vam podarimo sveže stisnjen sok iz ekoloških živil, 100% pripravljen po Gersonovem receptu.«

»V Kalčku že petindvajset let trdimo, da vračanje k naravi pomaga do boljšega zdravja. Na srečo vse več ljudi spoznava prednost uživanja ekoloških živil, brez kemičnih primesi in obdelave ter brez gensko spremenjenih organizmov.

Eden največjih zagovornikov tovrstne prehrane je bil tudi vizionar, ki je bil mnogo desetletij pred svojim časom – zdravnik Max Gerson. Dokazal je, da lahko z uživanjem točno določenih ekoloških živil in z rednim razstrupljanjem odločilno vplivamo na izboljšanje zdravja. Sicer pa se boste ob branju knjige *Čas za ozdravitev* o tem prepričali tudi sami.

Pri nas smo se že – tudi z odzivi strank, ki upoštevajo Gersonove recepte in protokol. Verjamemo, da lahko pomagajo tudi vam, zato vam z veseljem podarimo sveže stisnjen sok, 100% pripravljen po Gersonovem receptu.*

V tem je pravzaprav smisel našega delovanja. Naše poslanstvo je osveščati o pomenu zdrave prehrane, usposabljanje in oskrbovati z izbranimi ekološkimi živili.«

Kalček, že 25 let vodilna slovenska ekološka trgovina, www.kalcek.si

* Velja ob prvem obisku trgovine Kalček na Celovski cesti 268 v Ljubljani, če s seboj prinesete to knjigo in uporabite kartico Kalčico.

»Z največjim veseljem podpiram izdajo knjige ...«

»Podarili ste mi izkušnjo, ki je enkratna in v katero 100% zaupam. Tako mi pravi moj notranji občutek, moje telo in navsezadnje tudi moji trije otroci, ki z veseljem naravno krepijo in vzdržujejo zdravje po Gersonu.

Verjamem in 100% zaupam čudovitim stvarim, s katerimi se ukvarjate ter z njimi nesebično pomagajte ljudem.

In prav zato je bila moja odločitev o finančni podpori izdaje knjige tako preprosta. Z njo podpiram ljudi, ki jim zaupam in sem jim hvaležen, da so mi v življenju prišli naproti – v moje dobro in tudi v dobro širše skupnosti.

Izdajo nove knjige podpiram z največjim veseljem tudi zato, ker me je prebiranje knjige *Zdravljenje z Gersonovo metodo* navdihnilo z izjemno idejo: svojo ekološko pekarnico »Deveta vas« bom usmeril v peko »zdravilnih« kruhov, med katerimi bo tudi tak, ki bo vseboval zgolj surovine z Gersonovega seznama dovoljenih živil.«

*Matjaž Magajna, pekarna Deveta vas,
www.devetavas.si*

»Verjameva, da vas je ta knjiga našla v pravem trenutku.«

»Srečati določene ljudi, slišati določene misli, videti določene stvari in, nenazadnje, čutiti tisto nekaj več v pravem trenutku je neslutena energija, ki v nas naredi premik in sproži željo po nečem več, po spremembi.

Zato verjameva, da vas je ta knjiga našla v pravem trenutku. Zdravje in kvaliteta našega bivanja so nikoli končane teme za vsakogar od nas. Knjiga vas bo navdušila ne glede na to, kakšno je vaše trenutno zdravstveno stanje.

Gospa Bishop z lastno navdihujočo zgodbo dokaže, da huda bolezen ni smrtna obsodba, temveč priložnost za rast in napredek na vseh ravneh.

Naj bo podpora projektu izdaje knjige kamenček v mozaiku dajanja in sprejemanja dobrega, namenjen posamezniku na njegovi poti k sebi.«

Tadeja in Bojan Rupar, Kranj

**»Knjiga lahko odpira srce in daje upanje vsem,
ki so se znašli na razpotju ...«**

»Knjigo *Čas za ozdravitev* se splača prebrati iz več razlogov. Prvič, zaradi nedvoumnega sporočila, da celo v primeru smrtnih diagnoz nismo nemočna žrtev in odvisni od drugih, pač pa si lahko učinkovito pomagamo tudi sami. Drugič, knjiga opisuje ozadje izvajanja Gersonove metode, s čimer razkriva moč hrane kot učinkovitega zdravila.

Tretji razlog pa je globoko sporočilo, ki ga bo vsak bralec odkril zase. Vsi sem ter tja doživljamo osebne, finančne, družinske in podobne krize. Lahko jih uporabimo kot ogledalo lastnih prepričanj in iztočnico za rast in transformacijo, lahko pa nas ohromijo.

Avtorica v zelo osebni izpovedi razodeva, kako je uporabila krizo na zdravstvenem področju za korenito spremembo ne le na fizični ravni, pač pa tudi za čiščenje omejujočih stališč in prepričanj.

Njena zgodba je tudi simbolična, zato lahko odpira srce in daje upanje vsem, ki so se znašli na razpotju. Ali pa le iščejo energijo za nove začetke in pomembnejše odločitve.

Z veseljem podpiram tovrstne projekte!«

*Andrej Strgar, krajinski arhitekt,
www.pro-horto.si*

O avtorici

Beata Bishop piše in deluje kot psihoterapevtka jungovske in transpersonalne smeri. Bila je deležna svetovljanske vzgoje, nato je večinoma živela v Londonu, z izjemo kratkega bivanja v Kanadi in Franciji ter dolgotrajnih potovanj po vsej Evropi. Delala je kot novinarka; enajst let je pisala radijska besedila za BBC World Service.

Notica avtorice

Na začetku poletja 1981 bi morala umreti zaradi malignega melanoma, ene najhitreje napredujočih oblik raka. Danes sem zdrava v najširšem pomenu besede: ne le, da nisem bolna, temveč uživam v izjemno dobrem počutju in imam ogromno energije. Ko so mi proti koncu leta 1980 diagnosticirali sekundarnega raka, sem že imela diabetes, začetni osteoartritis, pogoste hromeče migrene in nenehne abscese v ustni votlini. Po Gersonovi terapiji so vse te bolezni izginile; bilo je, kot bi se znova rodila. Dobršen del desne noge, ki ga je pohabila operacija rakavega tkiva, se je zarasel. Prijatelji zdravniki mi zagotavljajo, da je takšna obnova tkiva nemogoča. Verjamem jim – le da slučajno hodim s to nemožnostjo vsak dan svojega življenja.

Telesno okrevanje je spremljala tudi duševna preobrazba, ki me je osvobodila mnogih strahov, bremen in zastarelih vrednot. Počutila sem se vedno bolj svobodno in celostno. Veliko manj skrbim in veliko več se smejem kot včasih. Ko človek dospe do roba smrti in se vrne v bogatejšo življenje, enostavno izgubi zmožnost za pestovanje skrbi.

*Z ljubeznijo in hvaležnostjo posvečam knjigo vsem,
ki so mi pomagali ozdraveti,
in spominu na dr. Maxa Gersona.*

Vsebina

Predgovor k slovenski izdaji	XV
Uvod	XVIII
Čas za ozdravitev	
I. DIAGNOZA, OPERACIJA IN OKREVANJE	1
II. ODLOČITEV ZA GERSONOVO TERAPIJO	77
III. NA GERSONOVI KLINIKI	117
VI. IZVAJANJE TERAPIJE DOMA IN ČUSTVENO OČIŠČEVANJE	233
V. POVZETEK	287
Pripis leta 2010	297
Dodatek: prehranske smernice	304
Notica založnika	308
Priporočljiva literatura	309
Naslednji korak: kako se lotiti zdravljenja z Gersonovo terapijo	311

IV.

IZVAJANJE TERAPIJE DOMA IN ČUSTVENO OČIŠČEVANJE

DOMA se je moja mentalna megla nekoliko dvignila. Z zadovoljstvom sem opazovala, kako je Hudieju v moji veliki kuhinji nekako uspelo vzpostaviti različico Gersonove klinike za enega človeka. Dve napravi za iztiskanje soka – močen mlinček in enostavna hidravlična stiskalnica – sta stali druga ob drugi na glavni delovni površini; druga oprema – predalnik z zelenjavo, posoda z zeleno solato, mešalnik, razni strgalniki, sklede in drugi kuhinjski pripomočki – je bila razpostavljena na pomožni mizi. Na zloščenih tleh pri vhodu v kuhinjo sta stali dve 13-kilogramski vreči korenja, košara jabolk in več škatel zelenjave, vse iz ekološke pridelave. Ena od kuhinjskih omaric je bila polna živil, ki jih sme uživati Gersonov pacient: ekoloških ovsenih kosmičev (iz ovsca, gnojenega s kompostom), medu, nežveplanih suhih sliv, rozin, fig in datljev, leče in fižola mung za kaljenje ter ekološke pšenice za gojenje pšenične trave. Vsa ta veličastna zaloga, ki jo je nabral Hudie ob pomoči seznama osnovnih živil, ki ga je sestavila Margaret Straus, je dajala vtis, kot da praznujemo žetev – resda ob nepravem času. V kuhinji je bilo vse, kar sem potrebovala za terapijo, vse je bilo večje in skrbno razporejeno. Kljub peklenski zmedi v glavi sem bila neskončno hvaležna za ljubezen in bistrournost, vloženi

v vse te priprave. To sem hotela tudi povedati, vendar me je Hudie nežno utišal in naprej razlagal novi kuhinjski red. Povedal je tudi, da bodo ekološki pridelki dostavljeni enkrat tedensko, brez izjeme.

Dorothea, moja nova pomočnica, ki je dobro poznala terapijo, je bila odsotna. Ob sobotah namreč ni delala. Toda pripravila mi je obilno količino Hipokratove juhe (londonska je dišala natančno tako kot mehiška in, domnevam, kot tista na otoku Kos pred dva tisoč petsto leti) in še nekaj, kar je bilo v tistem trenutku najpomembnejše: velik vrč kave za klistiranje. Pograbila sem ga z gorečnostjo zasvojenca, ki se z veliko zamudo dokoplje do droge. »Oprosti mi, ljubček,« sem rekla Hudieju v rahli zadregi, »pri priči moram iti v zgornje nadstropje in se sklistirati. Samo to mi bo izboljšalo počutje. Vem, da zveni čudno, ampak – zdajle ti ne utegnem razložiti.«

Hudie je odkimal. »Ni potrebe po razlagi,« je rekel. »Ko te ni bilo, sem prebral knjigo dr. Gersona in tudi knjigo Jaquie Davis, ker sem hotel razumeti bistvo terapije. Zato vem, zakaj se tako slabo počutiš in zakaj potrebuješ klistir ali celo dva. Kar loti se zadeve! Pokliči me, če kaj rabiš. V kopalnici boš našla steklenico prečiščene vode, še enajst pa jih stoji na hodniku. To bi moralo zadoščati za dan ali dva.«

Odvlekla sem se po stopnicah, ganjena in ponižna zaradi tolikšne Hudiejeve ljubeznivosti in tudi zato, ker je sprejel moj trenutni položaj, z vsemi mučnimi trenutki in neprijetnimi potrebami vred. Spremenil se je, vendar v takratni zmedi nisem mogla natančno določiti, v čem. Še vedno je bil vesel in sproščen; vedno se je dobrovoljno odločal za pol-preračunana tveganja in špekulacije. Ni mu bilo posebno mar, če se stvar ni obnesla. Toda zdaj sem čutila v njem neko novo moč, polnejše sprejemanje stvari, kakršne so, ne da bi jih poskušal retuširati ali se jim izogniti. Če najin odnos preživi najmanj sprejemljivi del terapije, sem

pomislila – podzemne vidike, povezane s črevesjem in razstrupljanjem, telesno slabostjo in jezo – če preživi vse to in še dolgotrajni umik iz normalnega življenja, potem bo preživel karkoli. In tudi jaz bom preživela, že zato, da se Hudieju oddolžim za težke čase.

Če sem kdaj dvomila o hipni razstrupljevalni moči kavnega klistirja, sem se v naslednji uri dokončno prepričala o njej. Že po prvem klistirju sem se počutila osupljivo bolje. Bolečine so se bistveno ublažile, počutila sem se lažjo in um se mi je začel bistrirati. Drugi klistir, ki je skoraj takoj sledil prvemu, me je popolnoma obnovil. Spet sem bila normalna, le da utrujena in slabotna. Razviharjeni želodec, razcepljena lobanja, rumena koža in nezmožnost fokusiranja pogleda – vse to se je uredilo samo od sebe. Nič več nisem bila vročična in nisem več imela občutka, da sem obtičala v mučni megli. Počasi se mi je vračala vitalnost. Od samega olajšanja sem potem hotela postoriti vse naenkrat: pogovarjati se s Hudiejem, telefonirati, pregledati vrt, pregledati pošto, počivati, okopati se in izprazniti kovčke. Bila sem vsa iz sebe od veselja, da sem spet doma, živa – in če že ne čisto zdrava, vsaj mnogo bolj zdrava kot pred odhodom v Mehiko. Doživljala sem veličastno eskalacijo skoraj neskončnega potenciala in podila sem se naokrog na svoj običajni, kaotični način, ki je prav toliko uničujoč kot prijeten. Potem je Hudie pogledal na uro in rekel: »Ali ne bi bil končno čas, da popiješ kakšen sok?«

Ojoj! Doktor Gerson, odpusti mi, kajti grešila sem. Nisem znala niti izračunati, kdaj sem popila zadnji požirek soka. Če me Hudie ne bi opomnil, bi kar veselo živela naprej, ne da bi popila en sam kozarec soka. Takšno zane-marjanje dolžnosti se mora nehati. Iz mape z navodili za izvajanje terapije sem izbrskala listek z navodili, ga pritrčila nad napravi za sočenje in zavzdihnila. Kje naj začnem? »Na kliniki sem velikokrat opazovala strežajke, ki so pripravljale sok za več kot trideset ljudi hkrati, vendar nikoli nisem

sama iztisnila niti za en kozarec soka. Počutim se precej ne-usposobljeno.«

»Daj no, saj ne more biti tako težko,« je rekel Hudie. »Veš kaj, preberiva navodila!«

Dorothea, odsotna pomočnica, je oprala dovolj jabolk in korenja za en dan sočenja. Natehtala sem 227 gramov vsakega, razrezala jabolka, korenčkom odrezala vrhnji in spodnji konec in vse skupaj živahno zmetala v mlinček. Močni ameriški stroj je zapredel in zastokal in spremenil jabolka in korenje v sijajno, vlažno kašo. Spomnila sem se postopka mehiških strežajk. Krpo za sočenje sem razprostrla na velik krožnik, nanjo položila papirnato brisačo, nagrmadila polovico kaše na sredino in jo zavila – najprej v papirnato brisačo in potem še v krpo, tako da je nastal majhen, cmokajoč zavitek. Hitro sem ga položila na pladenj stiskalnice, izdelan iz nerjavečega jekla. Pritrdila sem vijak, vstavila ročico in jo potem premikala gor in dol, gor in dol, da bi hidravlična naprava izvedla nekaj od svojega dvotonkega pritiska. Sok je začel teči s pladnja v velik kozarec.

Ponovila sem postopek s preostankom kaše. Z dvakratnim stiskanjem sem pripravila 2,4 decilitra soka. Preostanek kaše v papirnatem ovoju je prišel iz stiskalnice tako sploščen in strjen kakor kos linoleja. Priprava soka je zahtevala precej napora in v resnici nisem bila dovolj močna zanjo, vendar nisem hotela predati naloge Hudieju, saj se mi je zdelo pomembno, da si sama pripravim prvi kozarec. Malce soka mi je brizgnilo s pladnja v obraz. »Pretirana gorečnost!« sem se oštela. Končno se je v kozarcu lesketal moj prvi sok, ki sem ga pripravila čisto sama. Temu so sledila zdravila. Kozarec mešanih kalijevih soli sem raztopila v enajstih decilitrih prečiščene vode in hitro premešala raztopino. Lugolova raztopina je čakala povsem pripravljena v majhni steklenici. Dodala sem pravo količino soka in popila vse skupaj, kot bi bilo od tega odvisno moje življenje. »Kalifornijsko korenje je slajše in bolj kremasto,« sem žalostno rekla. S Hudiejem

sva sedela ob kuhinjski mizi in se gledala. Za pripravo enega kozarca soka sva porabila trideset minut.

Hudie mi je prebral misli. Rekel je: »Veliko hitreje bo šlo, ko bova imela nekaj prakse.«

»Upam, da res,« sem odgovorila, »saj morava vsakič tudi razstaviti, pomiti in spet sestaviti dva aparata. To pomeni, da lahko začneva nov krog takoj zatem, ko sva končala prejšnjega. Dvanajst krogov na dan. Tudi če nama uspe pospešiti postopek, bova imela med dvema krogoma samo deset ali dvanajst minut prostega časa. Ne verjamem, da bom zmogla.«

»Čakaj, no, saj se tebi ne bo treba ukvarjati s tem. Dorothea bo postorila vse med tednom, ob koncih tedna pa bom jaz prevzel delo. Ne vznemirjaj se. Zmogli bomo. Potrebuješ sokove in imela jih boš.«

Pokimala sem, preveč potrta, da bi mogla govoriti. Seveda sem se že davno zavedla, da bo izvajanje terapije doma, čeprav s skoraj ves čas navzočo pomočnico, mnogo zahtevnejše kot zgolj pasivno sprejemanje terapije na kliniki – toda šele zdaj sem začela dojemati strašansko zahtevnost te naloge s praktičnega vidika. Bilo me je strah. »To je neizvedljivo,« sem nazadnje rekla. »Ena stvar za drugo, od jutra do noči, brez predaha. In če Dorothea zbolí ali odneha, bom morala vse početi sama. Kako, za vraga, bom to zmogla?«

Hudie je položil svojo veliko, močno dlan na mojo, vendar ni skušal nalahko odpraviti mojih pomislekov. »Nekako bova zmogla,« je rekel, »ker nimava druge možnosti. Najbolje bo, da začneva pripravljati naslednji sok, ker si v zaostanku. Kateri sok je zdaj na urniku?«

»Zeleni. Priprava je veliko zahtevnejša kot pri korenjevo-jabolčnem soku. Kje so navodila?«

Nabrala sem skupaj rdeče zelje, zeleno solato, vodno krešo, zeleno papriko in jabolka, vse to stehtala, oprala in narezala. Potem sem izvedla enak postopek kakor prej. Priprava tega soka je bila še dolgotrajnejša. Roka se mi je

utrudila in odločila sem se, da bom pustila Hudieju do konca iztisniti sok. Rdeče zelje je obarvalo sok s sijajnim vijoličastim odtenkom. »Temu torej praviš zeleni sok?« je vprašal Hudie, medtem ko je začel pomivati aparata. Pri pomivanju je bil tako zagnan in natančen, kot pri vsem, česar se je lotil. Sok sladko-kislega okusa mi je zares prijal. Ko sem opazovala Hudieja, kako spretno se vrtil okoli pomivalnega korita, sem se morala zasmejati zaradi absurdnosti položaja.

»Ubogi moj ljubi,« sem rekla, »neverjetno dober si v tem, čeprav bi bile rdeče vrtnice in dobro vino bolj v tvojem slogu kot zeljni koceni in korenjev sok. Nimam pojma, s čim sem si to zaslužila, ampak tukaj si. Hvala, da nisi pobegnil.«

»Ne bodi hecna. Zakaj bi pobegnil zdaj, ko si se vrnila? Samo enkrat ali dvakrat me je obšla skušnjava, da bi spakiral in se pobral odtod, ko si bila daleč proč in te nisem mogel dobiti niti po telefonu. Lahko sem govoril samo z mehiško telefonistko, ki se je pritoževala zaradi slabo delujočega telefonskega omrežja v državi. Takrat sem bil zares razočaran. Ampak zdaj nihče ne bo pobegnil odtod, dokler ne boš končala terapije. Mislim si, da bova potem skupaj pobegnili. Zdaj pa se raje malo spočij, preden začneva z jetrnim sokom. To bo najbrž najhujša naloga od vseh.«

Ni mi bilo do počitka, zato sem opravila nekaj telefonskih klicev. Moja mati, ki je vedno na robu joka od veselja ali žalosti, je močno jokala, medtem ko sem se skušala pogovoriti z njo, a nazadnje se je le umirila. Predvsem je želela slišati, da sem spet v varnem, domačem Londonu. Catherine in John sta me bila silno vesela in domenili smo se, da prideta naslednji dan na obisk. Zavrtela sem še nekaj števil. Bil je, kot da sem vstala od mrtvih in lahko rečem: »Spet sem tukaj!« Skoraj sem slišala namišljene klike, ko sem se znova povezovala s prijatelji.

Potem sva se s Hudiejem vrnila v kuhinjo. Poskusila sva pripraviti jetrni sok s korenjem in skoraj nama je spodlete-

lo. Kljub združenim naporom in strašni krvavi packariji, je iz jeter mladega telička, ki jih je Hudie dobil pri lokalnem mesarju (takšna običajno kupujejo farmacevtska podjetja, saj so preveč neokusna za prehrano), priteklo le zelo malo soka – komaj tretjina kozarca. V Mehiki sem spila tri takšne kozarce na dan. Hudie je krivil neučinkovito električno mesoreznico, jaz sem krivila jetra. Povedala sem mu, da je na kliniki skoraj nastal upor, ko je dobava jeter s Floride zatajila za en dan. Mnogi pacienti so noreli od zaskrbljenosti. »To nima nič opraviti s samo terapijo,« sem pojasnila. »Ljudje sami sebi operejo možgane in verjamejo, da je jetrni sok njihova poglobljena obramba in najpomembnejše zdravilo; v njihovih očeh postane nekakšen magični talisman. Če iz kakšnega razloga dan ali dva ne morejo priti do njega, se jim samozavest sesuje in bojijo se najhujšega. Nočem postati takšna, čeprav se rahlo nagibam k tovrstnemu doživljanju.«

Pomivanje po vaji z jetri je bilo dolgotrajno in zoprno opravilo. Hudie je vztrajal, da ga bo sam opravil. Jaz sem pohajkovala naokrog in poskušala pripraviti obed. Skušala sem se spomniti vseh potrebnih opravil, a daljši ko je postajal seznam, bolj me je grabila panika. Skuhaj, pojej, pomij, pripravi še tri kozarce soka, še dvakrat se sklistiraj, namoči semena za kaljenje, pripravi enajst decilitrov kavnega koncentrata za naslednji dan, operi in prevri krpe za sočenje ... Naloge so bile po vsem videzu preštevilne, da bi jih mogel opraviti navaden smrtnik. A potem se je panika polegla. Pomislila sem, kako čudovito je, da se ukvarjam s smešnimi skrbmi glede zahtev in podrobnosti terapije, niti najmanj pa z boleznijo – kot da imam dosedanje izboljšanje zdravja za samo po sebi umevno.

»No, vidiš, vse sva postorila. Celo dušeno sadje za tvoj zajtrk je že pripravljeno,« je rekel Hudie dve uri zatem, ko je pregledoval spet urejeno kuhinjo kot kakšen zmagoviti rimski vojskovodja. Dvojina v njegovem stavku je bila kompliment, saj je sam naredil skoraj vse. »Zdaj greš lahko

spat in si odpočiješ od časovnega preskoka. Po pravici povedano sem presenečen, da si še vedno pokonci. Ostani v postelji, dokler želiš. Jutri bom jaz pripravljaj sokove.« Ta človek je bil čudežen, še vedno umirjen in dobre volje po neskončno dolgem, težavnem dnevu.

»Ne zaslužim si te,« sem rekla in šla naravnost v posteljo.

Zdaj na koncu ulice ni bil Tihi ocean, ampak Temza, in nisem bila več obkrožena s tovariši v Gersonovem duhu, ampak sem bila čisto sama, na štiri oči s terapijo. Lotevala sem se tega, čemur je dr. Hesse pravil epski podvig. Resnično sem se počutila epsko in tega me je bilo strah. Ležala sem v temi in tuhtala o obetu šestnajstih mesecev nepopustljive, samotarske predanosti terapiji, ki bo izključevala vse ostalo. Počutila sem se, kot da sprejemam zaobljube ob vstopu v strog nunski samostan, v katerem bom edina nuna – zavezana poslušnosti in obenem odgovorna za izvajanje pravil. Precej noro se je lotiti spopada s hudo, življenjsko nevarno boleznijo doma, po sistemu sam svoj mojster, z zgolj osnovno pomočjo drugih. Toda pod površino, na netelesni ravni, sem čutila odvijanje drugega nenavadnega procesa, ki se mi je zdel prav tako pomemben kot zapletene podrobnosti terapije.

Kaj se je dogajalo? Nekaj časa sem poskušala dojeti in opredeliti proces, a ko mi to nikakor ni uspelo z umskim pristopom, sem se zatekla k stari tehniki: poskusila sem priklicati podobo, ki bi ponazorila izmuzljivi občutek. Takoj sem zagledala zelo velik lijak. Širok zgornji del je bil močno osvetljen, na ozadju čudovite, pravljичne pokrajine, ozki spodnji konec pa se je končal v temini. Ko sem z zaprtimi očmi opazovala lijak, sem dobila občutek, da sem približno na polovici njegove višine, tik na točko, kjer se začne zoževati v cev. Seveda, popolnoma točno, sem pomislila. Ko tuhtanje odpove, se človek vedno lahko zanese na podobe. Dojela sem, da je izmuzljivi duševni proces, ki sem ga želela opredeliti, resnično oblikovan kot lijak, in da se mi prostor

v njem vedno bolj zožuje. Prva faza bolezni me je pregnala iz neomejenega, brezskrbnega torišča močnih in zdravih, iz svetle, s soncem obsijane scenerije na vrhu, v manj predvidljivo, bolj omejeno bivanje. Druga faza, ki ustreza zoževanju lijaka, me je povsem pregnala iz mojega sveta in me postavila v strogi mikrokozmos klinike. A tam sem še vedno uživala v druženju, branju in novih izkušnjah. Zdaj sem prisiljena v dolg končni spust skozi cev lijaka, v domačo samico, kjer bom šestnajst mesev ujeta v celodnevno rutino z zelo malo prostega časa in manevrskega prostora, z izredno omejeno družbo in z osamljenostjo na samotnem popotovanju.

Na neki ravni sem to doživljala kot netelesno smrt. Bila sem ujeta v kot, oropana vsega in potisnjena v izredno majhen, samotni prostor – pregnanka iz običajnega sveta, ki se lahko zanaša le na lastne moči. Gosta tema na dnu mi ni bila preveč všeč. Toda pomislila sem, da sem si sama izbrala takšno pot, zato bo najbolje, da marljivo napredujem in vidim, kam me bo privedla.

Tik preden sem utonila v sen, mi je v spominu oživila napol pozabljena budistična zgodba, ki mi je bila nekoč izredno pri srcu. Zgodba pripoveduje o indijskem princu, ki je prosil draguljarja, naj mu v prstan vgravira stavek, ki ga bo opogumljal v težavah in ga brzdal v obdobjih uspeha. Prstan je bil kmalu gotov. Vanj so bile vgravirane tri besede: *To bo minilo.*

15

S HUDIEJEM SVA SE NEKAKO pregrizla čez prvi konec tedna, ne da bi izpustila en sam element terapije, ali zarenčala drug na drugega iz golega obupa nad neskončnim nizom monotonih nalog. Kot sem rekla, je Hudie opravil večino dela; sama sem bila še vedno utrujena od strašnega potovanja. Toda po kosilu sem dobila veter v krila,

ko sta prispela Catherine in John, obložena s pomladnim cvetjem. John je vnesel v prostor toliko dobre volje, da bi lahko vsi zaplesali. In v resnici smo zaplesali ognjevito polko ponovnega snidenja. Ko smo končno posedli, me je Catherine nekaj časa držala za roko, kot bi se bala, da se bom dematerializirala in izginila v veliko škatlo z napisom »Mehika«. Toliko sem jima hotela povedati, da sem obupala in obsedela v tišini, kakršne nisem bila vajena, pri čemer sem žarela od zadovoljstva. Pomirjena sem bila, ker so me pri še enem kilometrskem kamnu na mojem rakavem potovanju obkrožali najboljši prijatelji in zavezniki, in ker sem slišala njihove glasove, namesto da bi samo brala njihova pisma.

»Manj te je skupaj,« je rekla Catherine čez nekaj časa, ko sem jo povabila v gornje nadstropje na čarobni ženski pogovor, in da bi si ogledala moj presadek, ki se sam od sebe obnavlja.

»Imam dobre tri kilograme manj kot takrat, ko si me nazadnje videla.«

»Nisem mislila samo tega. Ne preseneča me, da si pri takšni hrani presuha. Pač pa imaš manjšo maso – kot bi se zmanjšala tvoja atomska gostota. V resnici si videti precej eterična.«

»Eterična? Čudovito! Še nikoli mi nihče ni rekel tega. Počutim se dokaj normalno, karkoli že to pomeni. Zato me opazuj in mi sporočaj, kako mi gre s tvojega stališča.«

»Z veseljem,« je rekla Catherine, »ampak upam, da so še drugi, zanesljivejši načini za preverjanje tvojega napredka.«

»Pravzaprav jih ni. Razen preiskav krvi in urina, a še ti rezultati ne povedo kaj dosti. Osebno mislim, da bom uporabljala svojo nogo kot barometer zdravljenja. Dokler se bo zaraščala, mi ni treba prav nič skrbeti. Namreč, če se stanje telesnih sistemov ne bi izboljševalo, ne bi moglo biti nikakršne obnove tkiv. Nimaš pojma, kako se počutim, ko vem, da se je moja uboga, trpinčena noga začela obnavljati. Enkratno je in obenem smešno – kot da bi kuščarju

zrastel nov rep. Rada bi vedela, kako telo to naredi. Kako ve, na primer, koliko mesa mora zrasti, in kdaj se mora rast ustaviti, da bi nastala pravilna oblika. Ali se zavedaš, da je to natančno nasprotje delovanja rakastih celic? Ne vedo, kdaj se morajo ustaviti, kar je celična norost. Po vsem videzu moja noga premore celično modrost.«

»Glej, glej, v življenju sem spoznala nekaj modrih glav, to pa je prva modra noga, ki sem jo srečala,« je rekla Catherine med opazovanjem moje okončine z lastno pametjo. Že v nekaj dneh, odkar sem prvič opazila proces obnove, se je novo meso pod kožnim presadkom odebelilo in okrepilo. »Lahko se samo priklonim tvoji čudežni nogi,« je nazadnje rekla Catherine. »Verjetno stojiš na ekspanatu medicinske zgodovine. Za božjo voljo, pazi nanj in glej, da te ne povozi avtobus. Ko se ti bo zarasel velik kos, bova organizirali cele avtobuse ljudi, ki bodo prihajali občudovat tvojo nogo in se je mogoče lahko celo dotaknili. Seveda boš morala zaračunavati vstopnino.«

»Kot v starih palačah? Odlična ideja! Ko bom končala to hudirjevo drago terapijo, bom verjetno že na beraški palici. Čudežna noga bi lahko bila soliden vir dohodka.«

»Upam si trditi, da boš našla še kakšen drug vir, ko bo čas za to,« je odmerjeno rekla Catherine. Ko sva v teku let opazovali najine finančne dvige in padce in navidez nerešljive krize, sva prišli do sklepa, da so človekove resnične potrebe vedno zadovoljene, pogosto na povsem nepričakovane, izvirne načine. Zato je dvom v njihovo zadovoljitev izguba časa. »Pustiva zdaj ob strani tvojo nogo in finance. Povej mi, kako se počutiš v svoji koži.«

Na kratko sem razmislila. »Počutim se, kot da sem pripravljena na bitko. Opravila me oblegajo, terapija me okupira – praktično zaprta sem vanjo, kot bi bila v zapor-niški celici. Vem, kaj počnem in zakaj to počnem, vendar nimam pregleda nad celoto in ne zavedam se kaj dosti svojega obstoja zunaj terapije. Še vedno mi manjka notranja

razsežnost. Ko sem zagledala tebe in Johna, sem se spet zavedla, kako zelo sem se oddaljila od nje. Včeraj zvečer me je prešinilo, da sta moj notranji in moj zunanji prostor vedno manjša. Sem kot rastlina, ki se mora spraviti nazaj v seme, iz katerega je zrasla. Ali to sploh zveni smiselno?«

»Meni že, ne vem pa, kaj bi rekli botaniki. Preobražanje v seme mi zveni kot prava pot do obnove. To je vračanje k samim temeljem. Draga prijateljica, zaupaj, da se lahko prenoviš brez utrujajočega procesa odmiranja, kompostiranja in ponovne setve! Vedno si trdila, da si ekscentrična vrtnarica, in zdaj to dokazuješ. Ne kaže preveč skrbeti zaradi trenutne odsotnosti pregleda nad celoto.«

»Ampak ni mi všeč, da sem pregnana v svet, v katerem se vse vrtilo okoli telesa!«

»Saj nisi. Daj no, to veš tako dobro, kot vem jaz. Duševni proces se odvija dalje, četudi se ga kratek čas ne zavedaš. Mogoče bi bilo dobro, da bi zaupala procesu in da bi več ali manj pozabila nanj.«

»Prav, naj bo – če me boš občasno vprašala, kako se počutim v svoji koži. Sicer me bo enostavno odneslo.«

»Dvomi. Ampak seveda te bom spet vprašala. In potem spet.«

Odšli sva v pritličje in se pridružili moškima. »Ali bi te motilo, če bi mi pili viski,« je vprašal John, »medtem ko boš ti lahko pila samo korenjev sok?« Ne bi me. Nisem čutila želje po alkoholu. Ko mi je Catherine dala poduhati svoj kozarec, sem nekoč oboževani vonj viskija doživela kot neprijetno oster, nič bolj vabljev kot vonj tekočine za kemično čiščenje.

»Ljubi bog, ko bom ozdravela, ne bom več imela nobene razvade,« sem potožila. »Takrat bom popolnoma zdrava in popolnoma dolgočasna. Kdo se bo hotel družiti z nekadilko, abstinentko in vegetarijanko v eni osebi? Ali obstajajo kakšne spodobne pregrehe, združljive s terapijo?« Padlo je nekaj zanimivih predlogov. Pogovor je bil še v polnem teku,

ko sta John in Catherine vstala, da bi odšla. Zaman sem protestirala.

»Ti bi najbrž morala biti že zdavnaj v postelji,« sta rekla. Užaljeni otrok v meni ju je za trenutek videl kot draga, zaskrbljena odrasla, ki bosta vsak čas odšla v širni svet, kamor jima nisem mogla slediti.

Ta prvi, skrbno časovno odmerjeni obisk je vzpostavil vzorec mojega družabnega življenja za dolgo obdobje, ki je sledilo. Morala sem sprejeti dejstvo, da imata železni urnik terapije in ohranjanje moje nihajoče energije prednost pred vsem ostalim. Obiske prijateljev in celo telefonske klice sem morala umestiti med dva klistirja oziroma med dve drugi opravili. Pozneje, ko me je Hudie ob nedeljskih jutrih začel voziti na kratke vožnje, so bili najini izleti omejeni z dejstvom, da sem edini korenjevo-jabolčni sok, ki sem ga smela vzeti s seboj v termovki, morala popiti v času dveh ur od sočenja. Naslednji kozarec soka je moral biti sveže iztisnjen ob točno določeni uri. Bilo mi je teže kot Pepelki; ona je morala paziti samo na to, kdaj bo ura odbila polnoč, jaz pa sem morala vsakih šestdeset minut popiti sok, ki me je ohranjal pri življenju. V začetnem obdobju režima, ko je moja frustracija naraščala, sem včasih doživljala dnevno rutino kot prefinjeno sadistično kaznovanje v slogu milejših predelov kakšnega sodobnega Pekla. V navidezno prijetnem in udobnem okolju se je ves čas odvijalo mučenje – napadi sokov z ene strani in klistirjev z druge, ki so prekinjali vse ostalo. A te pretirane fantazije so bile redke in so povsem izginile, ko sem smela pet klistirjev dnevno zmanjšati na štiri, in več mesecev pozneje na tri. Po neusmiljenem jetništvu izjemno intenzivne terapije sem vsako zmanjšanje števila opravil doživela kot pravo osvoboditev.

Ampak, ali je res treba tako strogo slediti programu, so me spraševali prijatelji v naslednjih tednih in mesecih. Ali ni rutina s sokovi vsako uro dneva pretirana, preveč

germanska v svoji preciznosti in na splošno težko izvedljiva? Kaj bi se zgodilo, so spraševali, če bi se samo enkrat uprla, namesto trinajstih kozarcev soka popila samo šest kozarcev in odšla v gledališče? Ali mi sprememba ne bi koristila bolj kot sokovi? To so bila povsem smiselna vprašanja, vendar v resnici nisem poznala odgovorov. Zavezala sem se terapiji in odločena sem ji bila slediti brez sprememb ali bližnjic, saj bom le tako lahko vedela, ali je učinkovita zame. Kakorkoli, med naloge poskusnega zajčka ne sodi spreminjanje poskusa, v katerem sodeluje. Razen tega si, kot pacientka, ki želi ozdraveti, ne bi drznila kršiti pravil. Charlottini svarilni primeri malomarnih pacientov, ki so kršili pravila, so name napravili velik vtis.

Prvi ponedeljek po moji vrnitvi domov je energično nastopila Dorothea, usposobljena pomočnica. Bila je visoka in močna mlada ženska, dokaj preprosta, z rahlim smehljajem in negotovim pogledom močno kratkovidnega človeka. Toplo sem jo sprejela; ravno tako bi jo, če bi bila visoka meter dvajset, če bi bila plešasta in bi imela vijolične oči. Takrat sem že vedela, da bi bila brez zunanje pomoči prav kmalu prisiljena opustiti terapijo. Dorothea je prihajala s severa Anglije. Veliko je potovala in močno se je poglobljala v alternativno medicino. Udeležila se je enega od seminarjev Margaret Straus, prebrala je Knjigo in kratek čas je delala z Gersonovim pacientom. Predvsem pa je bila navdušena nad terapijo in videti je bila idealna oseba za to delo, zato sem ji z olajšanjem prepustila kuhinjo. Vedela sem, da brez težav ne bo šlo. Moja draga Becky iz Baltimora, ki sem jo močno pogrešala, mi je v pismu namignila, kako nerodno je, če neznanec vodi tvoje gospodinjstvo. V njenem primeru se je izmenjala cela vrsta neznancev, ki jih je priskrbel lokalna cerkev. Po Beckyjinem mnenju so bile to same prijetne, prijazne gospe (ampak, ali ona o kom ne bi lepo govorila, razen če bi bil sam satan), ki pa so bile vendarle »moteč dejavnik«. Mislila sem si, da tudi pri Dorothei ne bo

šlo brez težav, vendar sem bila vesela, da bo do nadaljnjega z menoj od ponedeljka do petka, od devetih do petih.

Delala je hitro in energično, vendar je vedno močno umazala kuhinjo. Tekočina in delčki hrane so brizgali na vse strani. Kljub zelo močnim očalom ni opazila lepljive sledi, ki je nastajala za njo, ko se je vrtela po kuhinji. Nič ne de, sem si mislila, ko sem opazovala, kako je kuhinja postajala vedno bolj zanemarjena. Glavno, da pravočasno pripravi hrano in sokove. Je prijetna, čeprav nekoliko dominantna. Ne smem se obremenjevati zaradi lepljivih kuhinjskih površin in prstnih odtisov na kozarcih, pa tudi ne, če kava za klistir prekipi in poplavi štedilnik, ali če Dorothea pozabi očistiti prismojeno juho v posodi.

Hudie, sitni perfekcionista, je zaznal moje pomisleke in se jih je trudil pregnati po svojih najboljših močeh. »Najbolje, da se ne zmeniš za to, ljubica,« mi je vztrajno prigovarjal, kadar sem se pritoževala zaradi Dorothejinih nemarnih navad. »Po koncu terapije bova prenovila kuhinjo. Madeži pese na steni bodo zbledeli in packe na tleh niso tako zelo grde. Pomembno je samo, da dekle redno pripravlja sokove. Naj te ne skrbi glede ostalega.«

Da, tako nekako. A vendarle me je skrbelo. Begalo in zabavalo me je, da sem postala nenavezana na najpomembnejših področjih življenja, vključno z lastnim preživetjem in smrtjo, medtem ko nisem premogla niti malo nenavezanosti, kar je zadevalo stanje kuhinjskih tal. Stari, dobro znani razkorak med teorijo in prakso je bil očitno res širok.

Kmalu po Dorotheinem prihodu me je Hudie odpeljal v ambulanto dr. Montaguea na kontrolo in splošni pregled. Ko sem vstopila, sem se počutila kot romar, ki se je vrnil v domači kraj z zgodbami iz daljnih dežel. In res je dr. Montague želel izvedeti vse o mojih izkušnjah na kliniki, še preden si me je dobro ogledal. »Nekega dne bom morda obiskal Gersonovo kliniko in si jo ogledal na lastne oči,« je rekel z rahlim, zadržanim nasmehom. Bil je tih in umirjen

kot vedno. Oživel je šele ob pogledu na mojo zaraščajočo se nogo. »Zelo nenavadno,« je mrmral in se rahlo dotikal dela noge, ki se je na novo zarasel. »Upam, da imate fotografijo prejšnjega stanja noge.« »Da,« sem rekla »imam jo in rada bi jo dala natisniti. Zelo me zanima, v kolikšni meri se utegne pohabljeni del obnoviti na dolgi rok.« »Tega ni mogoče napovedati,« je rekel doktor in se lotil pregledovanja tumorja. Da, od januarja se je povečal, vendar se je tudi pomaknil proti površini, zato ni mogoče natančno oceniti, za koliko je zrasel. Doktorjeva umirjena, stvarna reakcija na znatno povečano bulo me je pomirila. Prav tako tudi dejstvo, da ni našel drugih bul, naj jih je še tako iskal. Rekel je, da je moje splošno stanje zadovoljivo, in da le upa, da bom uspela vztrajati pri terapiji.

Ob naslednjih pregledih pri dr. Montagueju sem se zavedla, da mi gre zelo dobro, če on reče, da je stanje zadovoljivo. Ni bil namreč ljubitelj prisposodob. A pod njegovo zunanjo zadržanostjo sta se skrivala globoka skrb in prijaznost. V neskončnih mesecih mukotrpane terapije me je tolažila zavest, da je dr. Montague v bližini in da ga lahko kadarkoli obiščem.

Poleg njega je bila moja glavna opora Margaret Straus. V prvih nekaj zmedenih tednih po vrnitvi domov sem ji telefonirala vsakič, ko sem naletela na težavo, na katero nisem našla odgovora niti v Knjigi niti v zapiskih s predavanj na kliniki. Margaretini odgovori so bili vedno jasni in natančni. Kar je zadevalo izvajanje terapije, je bila tako brezkompromisna kot njena mati, Charlotte Gerson. Namen tolikšne strogosti je bil zaščititi tako pacienta kot dobro ime terapije. Obe sta se najbolj bali, da bi se ljudje lotevali Gersonovega programa, zaradi udobja prilagajali in kršili njegova pravila, potem pa, ko terapija seveda ne bi delovala, bi jo opustili kot ničvredno.

Nekaj tednov po vrnitvi iz Mehike se mi je drastično spremenilo doživljanje časa. Čas je v moji zavesti postal

brezobliččen in nediferenciran. Odvijal se je kot neskončna klobasa; dan je sledil dnevu, brez razločevalnih oznak, ki bi razbile monotonijo. Urnik je ves čas ostajal enak. S terapijo sem bila zaposlena že ob sedmih zjutraj. Dorothea je prišla ob devetih in odšla ob petih popoldne, jaz pa sem nadaljevala s terapevtskimi opravili še do pol devetih ali devetih zvečer. Dolžina moje večerne izmene je bila odvisna od tega, koliko sem morala čistiti za Dorotheo. Ko je ona prevzela kuhinjsko delo, sem lahko brala, pisala, počivala ali uživala v obiskih prijateljev, vendar z nenehnimi prekinitvami. Eno uro na dan sem morala posvetiti tudi telesni vadbi v katerikoli obliki. Vse skupaj je bila nekakšna bolniška inačica suženjstva na galejah. Hud tempo sem lahko prenašala le tako, da sem živela od enega dneva do drugega in da sem ohranjala skromen horizont. Ponavljajoča se rutina je delovala kakor pomirjevalo – sicer dovolj blago, da sem lahko funkcionirala, vendar je tolikšna monotonost ubijala lepoto in draž življenja.

Spremenilo se je tudi moje doživljanje prostora. Bila sem omejena na zelo kratke sprehode v bližnji okolici in prisiljena k tesnemu stiku z rastlinskim kraljestvom, zato sem postala poznavalka miniaturnih območij in prefinjenih podrobnosti. Poznala sem prav vsako raco in kanadsko gos na Temzi in vsako razpoko na obrežni stezi. Naučila sem se brati sporočila, ki jih je prenašala izbira materialov za zavese pri sosedih, proučevala sem vrtove pred njihovimi hišami ter izbiro ograj. Ko sem ob sobotnih in nedeljskih jutrih prala kupe zelenjave pri koritu, sem se pogosto vživela v pridelke. Nekako sem doživljala bistvo vsake pese, krompirja in stebela zelene, ki so šli skozi moje roke, in popolno skladje lastnosti, ki so se združevale v spomladanski čebuli: oblika, barva, aroma, okus in tekstura so tvorili naravnost idealno kombinacijo. Morala sem priznati, da sem kot strastno ekstravertirana oseba potrebovala močno omejen življenjski slog, da sem lahko odkrila bistvo majhnih stvari. Z radostnim vznemirjenjem sem se v celoti zavedla sijajne strukture in

kraljevskega sijaja listov rdečega zelja. A kakor vsa mistična doživetja, so tudi takšni trenutki prešli. Večino časa sem se počutila kakor navadno zelje.

V najbolj živih sanjah prvih tednov se je pojavil g. Lennox. V sanjah sem mu sedela nasproti v njegovi ordinaciji, povsem gola, vendar mi ni bilo nerodno. To so bile tiste vrste sanje, v katerih golota simbolizira popolno odprtost, ki ničesar ne skriva. Želela sem mu pokazati novo meso na nogi in mu povedati za Gersonovo terapijo, vendar ni hotel gledati in poslušati. Kar naprej je skandiral: »Rezali bomo! Rezali bomo!« V ritmu besedila je celo z dlanmi bobnal po mizi. To me je presenetilo, saj je bilo takšno razpuščeno obnašanje neskladno z njegovim temperamentom. Ko sem videla, da se nič ne premakne, sem ostro rekla »*Ne bomo rezali!*« in odšla iz ordinacije. Sledil mi je, se smehljaj in klepetal, vse do Oxford Street, kjer me je zaustavil pred davno opuščeno blagovnico Marshall&Snelgrove, ki sem se je spominjala le po izginjajočem ozračju iz starih časov.

»Pridite, prosim, in si oglejte moje nove prostore,« je dejal. »Ko bodo obrtniki končali delo, bo kar lepo.« Vstopila sva in videla sem, da je celotno pritličje spremenjeno v luksuzno čakalnico, z lestenci in imitacijami starinskega pohištva. Vsepovsod so bili delavci in lestve. »Težava je v tem,« je pojasnil g. Lennox, »da gradbincem nikakor ne uspe namestiti stopnic. Nimam pojma, zakaj je tako, vendar zaradi tega vse stoji.« In res, elegantno leseno stopnišče je stalo sredi prostorne dvorane, pripravljeno za namestitev, vendar ga ni bilo mogoče nikamor namestiti. Nikomur ni prišlo na misel, da bi v sivem, betonskem stropu nad pritličjem napravil ustrezno odprtino.

»To je vendar smešno,« sem rekla g. Lennoxu. »Ali ne vidite, kaj je narobe? Ni dovolj kupiti stopišče in tekač, ampak je treba tudi omogočiti dostop do naslednje ravni. V takšnem tempu ne boste nikoli prišli dlje od pritličja.« Tu so se sanje končale.

Nisem vedela, ali sem v sanjah pravilno ocenila odziv g. Lennox, ko bi ga zares obiskala – normalno oblečena, seveda. Toda spomnila sem se, kako avtoritativno mi je rekel, da hrana nima nič opraviti z rakom. Zato sem menila, da ne bi spremenil stališča na osnovi mojih zagotovil in ne bi priznal, da izrezovanje tumorjev ni dolgoročna rešitev za paciente z rakom. V tej luči se je zdelo ustrezno, da sem ga videla obtičati v pritličju, kjer ni imel dostopa do višjega, bolj celostnega razumevanja bolezni. Dobro, nisem bila objektivna, saj sem bila še vedno jezna nanj, ker mi je brez haska razmesaril nogo. Moja zamera je očitno obarvala sanje. A kljub temu sem verjela, da sanje niso bile daleč od resnice.

So bile nepravilne? Morda. A tu je še višja stopnja razlage, po kateri vse *dramatis personae*⁷ v sanjah predstavljajo nezavedne vidike nas samih. Daj, sprijazni se, sem si rekla. Tudi jaz sem nekako obtičala v pritličju, čeprav sem imela obilo stopnišč in lestev, po katerih bi se lahko povzpela, vendar jih nisem uporabljal. Trdovratno, predano sem izvajala terapijo v vseh fizičnih podrobnostih, vendar nisem počela ničesar drugega za pospešitev zdravljenja. Nisem razreševala potlačenih čustev in nisem se posvečala nedokončanim nalogam iz preteklosti. Najhuje od vsega pa je bilo, da si nisem prizadevala prepoznati psiholoških dejavnikov, ki so morda prispevali k nastanku bolezni.

Nisem si mogla zatiskati oči pred dejstvom, da je Gersonova terapija v svoji osredotočenosti na telo, brez terapije duševnosti, prav tako enostranska kot onkološke terapije. V Knjigi sem našla en sam stavek, ki opozarja na preseganje zgolj telesne plati: »Trebaj si je zapomniti, da je za uspeh terapije potrebno usklajeno delovanje telesa in duševnosti, saj je le tako mogoča celostna obnova telesa.« Drži, vendar je to premalo. Mogoče za časa življenja dr. Gersona ni bilo potrebe po dodatnem poudarjanju duševne plati, saj

---

⁷ latinsko: nastopajoče osebe (op. prev.)

je zagotovo imel karizmo pravega zdravnika-zdravitelja, ki prebudi in uskladi celotno pacientovo bitje, brez živahnih pogovorov in poučnih razlag. A ta neprenosljivi, nebesedni dar je umrl skupaj z njim, in nič ga ni nadomestilo. Če ne bom poskrbela za manjkajočo razsežnost, bom ostala prav tako ujeta v pritličju svojih »novih prostorov«, kot g. Lennox.

*Déjà vu, déjà dit?*⁸ Da, seveda. Že na kliniki La Mesa sem doživela podoben uvid in podobno nujo po poglobitvi zdravilne izkušnje. A nič se ni zgodilo, ker sta si Lily in Tom prisvojila moj prostor in me spravila v bes. Dobro, spet bom poskusila in videla bom, kaj se bo zgodilo tokrat.

Res se je zgodilo. Komaj sem dobro začela izvajati skromen program sproščanja in meditiranja, je Dorothea stopila v prvi plan, zaradi česar mi je bilo vedno bolj neprijetno. Še vedno je dobro opravljala delo, a vedno teže sem prenašala umazanijo, ki jo je puščala za seboj, pa tudi njeno ukazovalnost. Če sem prijela gobo, da bi pobrisala lepljiv pult, ali če sem hotela sortirati kup zmešanega jedilnega pribora, je planila name z glasnimi očitki, kot bi bila jaz vsiljivka v lastni kuhinji. Najin konflikt je potekal na več ravneh. Njena nemarnost je v meni obudila gospodinjo, obsedeno s čistočo, ki sem jo sicer najraje videla spečo ali celo mrtvo, medtem ko je Dorotheina ukazovalnost prebudila moje primitivne ozemeljske nagone. Uživala je v občutku moči, jaz pa sem bila tako slabotna, da je nisem mogla odločno omejiti na njeno vlogo. Razen tega sem se ob njenih razpoloženskih nihanjih bala, da bi utegnila oddivjati iz hiše in me pustiti na cedilu, če bi ji kakorkoli ugovarjala.

Vendar sva imeli tudi dobre dni, ko je bila vesela, očarljiva, pozorna in izredno zabavna. A največkrat je že prišla zlovoljna in molčeča in je ostala takšna ves dan. Povedala mi je, da je njeno ljubezensko življenje polomija, in dodala, da se razburi in ne more obvladati čustev, kadar v njenih

---

⁸ francosko: *Že videno, že povedano?* (Op. prev.)

žilah vzkipi kri makedonske babice. Žal so bili eksotični geni njene babice tiste dni dokaj aktivni in so odrinili na stran stabilnejše gene njenih prednikov iz severne Anglije. V Dorotheinem obnašanju sem čutila veliko potisnjene nasilnosti.

Nisem si bila prav na jasnem niti glede njenega vida. Sodeč po stanju v kuhinji bi rekla, da zares slabo vidi, zato sem ji namenoma marsikaj spregledala. Toda položaj je postal nevzdržen na začetku maja, ko je bilo v tedenski pošiljki sveže, mlade solate, ki jo potrebujem za zelene sokove, ogromno svežih, mladih polžev – ducat ali več na vsaki glavi. Ob koncu tedna sem jih veliko odstranila in jih odplaknila v odtok. To je bila cena za uživanje ekoloških pridelkov, vzgojenih brez kemikalij. Šele v torek sem se naslednjič spomnila na tiste živalce. Dorothei sem rekla: »Polži v zadnji pošiljki solate so res nadloga. Gotovo si že naveličana in utrujena od njih.« Presenečeno me je pogledala. »Polži? Kakšni polži?« je vprašala. »Nobenega nisem opazila. Kakšni pa so?«

Želodec se mi je obrnil. Iz hladilnika sem vzela glavo solate, odstranila zaščitno folijo in razgrnila liste. In res, na njih so lepo čemeli polži, zdaj že precej podhlajeni. »Poglej, ali jih ne vidiš?« sem vprašala.

Dorothea si je negotovo ogledala solato. »A, tile?« je vprašala z glasom, ki je povedal vse. Pogovor je bil končan. Šla sem v spalnico in legla. Bilo mi je slabo. V tolažbo mi je bilo le dejstvo, da so bili polži kot sestavina zelenih sokov v zadnjih dveh dneh izrecno ekološki.

Vendar je šlo vedno več stvari narobe. Pomislila sem tudi, koliko vrtnih škodljivcev utegne neopaženo končati v mojih hrani in pijači, in dojela sem, da je čas za spremembo. Dala sem oglas v lokalni časopis. Ko se je pojavilo primerno dekle, sem sporočila novico Dorothei. Ni bila videti prese- nečena in ni me vprašala, zakaj jo odpuščam. Mogoče je to pričakovala. A v trenutku slovesa je odvrгла masko komaj

brzdane nadutosti; bila je videti žalostna in zbegana. Spraševala sem se, ali naj se pogovorim z njo in ji poskušam pojasniti svojo odločitev. Vendar je na hitro odšla in nikoli več je nisem videla.

Tako se je začela tragikomična limonada, v kateri so nastopale moje pomočnice. Poleg Dorothee sem jih v šestnajstih mesecih imela še pet. Bila so sama mlada dekleta, stara od šestnajst do dvaindvajset let. To pa je bilo tudi vse, kar so imela skupnega. Ena je bila čudovita, ena je bila dobra, tri pa so bile tako obupne, da sem se včasih skoraj strinjala s pacientom v Mehiki, ki je nekoč izjavil, da so pomočniki večji problem od raka. No, dobro, ni čisto tako, ampak gledano v celoti je izjava prekleto blizu resnice. Zaradi trivialnih, malenkostnih skrbi zaradi nesposobnih pomočnic, je bilo moje življenje še bolj trivialno in podvrženo ukvarjanju s podrobnostmi.

Edino čudovito dekle, Harriet, ki je nadomestila Dorotheo, je ostala pri meni tri mesece in me razvadila za ves čas trajanja terapije, saj je odlično delala, obenem pa je bila dobra družabnica. Hitro je spoznala rutino. Bila je bistroumna, zabavna in izredno vitalna. Razen tega je poznala vrednost sveže zelenjave in jo je tudi uživala, v nasprotju z ostalimi dekleti, ki so odraščala ob konzervirani ničvredni hrani, niso razločevala pora od kolerabice in nikoli niso videla zelene paprike ali svežega graha. Bila so zasvojena z ocvrtim krompirčkom, arašidi in obupnimi sladicami. Nedvomno so mislila, da je moja prehrana popolnoma nora. Cindy, najbolj nekoristna od vseh deklet, je sveže pripravljena kosila iz ekoloških pridelkov prelila s paradiznikovim kečapom ali solatno smetano, za katero me je prosila, ali jo lahko nabavim. Ni mogla razumeti, kako lahko neko gosposinjstvo preživi brez teh dveh izdelkov.

Cindy je bila dobrodušna, samovšečna in neučljiva. Ko je nekoč že šestič zagrešila isto neumno napako in sem jo vprašala, ali me sploh kdaj posluša, se je žareče nasmehnila

in rekla: »O, seveda poslušam, ampak kar pravite, mi gre skozi eno uho noter in skozi drugo ven.« Cindy je živel v meglici pop glasbe, cigaret (kadila je na vrtu) in senzacionalističnih, mračnih novic iz rumenega tiska. Brez teh dražljajev je takoj postala kakor zombi.

Ni dolgo zdržala. Enako je bilo s Pauline, honorarno manekenko s seksi lasuljo, ki je peti delovni dan planila v jok in glasno ihtela. Delo je preveč samotno in hiša je preveč tiha, je jadikovala, in tega enostavno ne more zdržati. Če upoštevamo, da je prej delala v butiku z oblačili iz jeansa na Oxford Street, je bilo njeno gorje razumljivo. Moje pa tudi. Komaj sem jo uspela naučiti delovne postopke, že je rekla, da bi rada odšla.

Potem je prišla Moira, mračna, tuhtajoča odpadnica iz komune v severnem Londonu. Bila je navdušena nad nešetimi ezoteričnimi teorijami in tehnikami, ne da bi resnično razumela katero od njih. A to je ni ustavilo, da mi ne bi pridigala iz svoje globoke nevednosti. Moira je bila neumorno iskrena in brez smisla za humor; potencialna lepota, zakrinkana z grozdastimi oblačili rdečkasto rjave in vijolične barve. Povedala mi je, da imata tidve barvi najmočnejšo vibracijo modrosti. Edine vibracije, ki sem jih jaz zaznala, so izražale nujno potrebo po pralnem stroju. Moira je bila nesrečno dekle, arhetipska upornica brez razloga, smeri ali strukture. Očitno se je borila z odkrivanjem identitete, toda trčene ideje, ki jih je kar naprej pobirala v londonških multikulturnih krogih, so jo le še bolj zmedle. Zavedala sem se te njene potrebe in včasih sva se na dolgo pogovarjali. Imela sem občutek, da ji je to nekoliko pomagalo. A po nekaj dneh miru in prijateljskega sobivanja se je Moira vsakič znova spremenila v upornico in je do mene izražala prezir ter sovražnost. Ugotovila sem, da vame projicira vse negativne avtoritativne like, ki jih je kdaj poznala. Poznala sem njeno družinsko zgodovino, zato sem se s sočutjem odzivala na njene konflikte. Potem me je Hudie opomnil,

da je Moirino delo skrb za moje telesne potrebe, medtem ko ni moje delo, da jo psihoterapevtsko obravnavam.

Moirino mračno kraljevanje v moji kuhinji se je dramatično končalo, ko je vtaknila nož za rezanje zelenjave v močan ameriški mlinček, delujoč s polno hitrostjo. Potem je trdila, da je hotela samo sprostiti zataknjeni kos pese. Nemudoma je izključila motor, vendar se je dolgo rezilo že navilo na rezilnik v jeklenem ohišju in ni ga bilo mogoče izvleči. Ko sem stopila v kuhinjo, me je pretresel melodramatični prizor: črni ročaj noža je štrlel iz odprtine mlinčka. Videti je bilo, kot da je Moira zabolela v srce mojo dragoceno napravo, ki je ključnega pomena za terapijo s sokovi. Poskusila sem izvleči nož, vendar je ostal trdno zagozden v umorjenem mlinčku.

Zajelo me je strašno razpoloženje, ki je mejilo na histerijo. Bilo me je namreč groza, da bi morala prekiniti terapijo, čeprav le za kratek čas. Toda Moira se ni prav nič kesala. »Mogoče je to znak, da morate prekiniti to terapijo in poskusiti nekaj drugega,« je izjavila s svojim dolgočasnim glasom visoke svečenice. »Morate razbirati znake in plavati s tokom.«

Obvladala sem močen vzgib, da bi jo udarila. »Utihni!« sem zavpila. »Dovolj imam tvojih pretencioznih oslarij. Ne poslabšuj položaja, ker je že tako dovolj slab.« Še enkrat se je poskusila predstaviti kot orodje usode, vendar sem jo utišala z enim pogledom. Nazadnje sem doživela globoko olajšanje, ko je moj prijazni in izjemno večji sosed uspel izvabiti uničeni nož iz čudežno nepoškodovanega mlinčka. Naslednji dan sem morala nujno poiskati zamenjavo za Moiro.

Moja zadnja pomočnica, Colleen, je ostala pri meni skoraj do konca 18-mesečnega roka. Z izjemo obžalovanja vredne navade, da si je jemala proste dneve in da je navajala izredno neverjetne razloge za pogoste odsotnosti, je bila zlata vredna – odločen, vztrajen, ljubek mali vrabček. Ni

še imela sedemnajst let, vendar jo je življenje že poškodovalo in temu ustrezno je bila programirana za razočaranja in neuspeh. Colleen je bila čista, spretna, temeljita in – kadar se je prikazala na delo – popolnoma zanesljiva. Po njeni zaslugi sem bila večino dneva osvobodjena opravil in skrbi. Kadar se ni prikazala (vsakič je telefonirala v zadnjem trenutku in navedla kakšen čudaški razlog, zakaj ne more priti), sem se morala sama z vnemo lotiti dela. Bilo je ravno prav, da so se te epizode dogajale v zadnji fazi intenzivne terapije, ko sem že imela dovolj moči in energije, da sem lahko sama opravila vse potrebno, ne da bi se zvečer sesedla od izčrpanosti.

V zgodnji fazi terapije, spomladi leta 1981, bi si težko predstavljala, da bom še kdajkoli imela toliko energije. Prehrana z majhno vsebnostjo beljakovin mi je omogočala prosti tek, nisem pa premogla rezerve za noben dodatni napor. Ko se je dobava jeter enkrat ustavila za skoraj dva tedna, sem trpela hude napade omedlevice, kakršne so doživljale junakinje viktorijanskih ljubezenskih romanov. A na splošno sem se počutila dobro in nisem imela bolečin. Čakala sem na dodatne zdravilne reakcije (po strašnem poletu domov nisem imela več nobene) in odključala vsak teden v dnevniku, s čimer sem zaznamovala uspeh, ker sem preživela še sedem dni.

Nekega lepega pomladnega dne, tik preden so se razcvetele moje pritlikave jablane, sem prejela Beckyjino pismo s kalifornijskim žigom, namesto z običajnim baltimorskim. »Vem, da te bo pretreslo,« je napisala, »toda po šestih tednih, ko sem poskušala izvajati terapijo doma, sem se vrnila na kliniko La Gloria. V telesu se je pojavila okužba, zato sem morala jemati zelo močne antibiotike. To pa je pomenilo, da moram začasno nehati jemati vsa zdravila, povezana z Gersonovo terapijo. Ko sem govorila z dr. Arturo, mi je predlagal, naj se vrnem na kliniko, da bi se mi stanje stabiliziralo.« Rokopis je bil videti slaboten in nekam vijugast.

Z vsako prebrano vrstico mi je bilo težje pri srcu. »Polet v Mehiko je bil grozljiv. Tukaj sem že dva tedna in samo ležim v postelji. Bojujem se z mlino na veter. Napravili so rentgenski posnetek pljuč in zdaj čakajo na prejšnji posnetek od doma, da bodo mogli primerjati stopnjo napredovanja raka in se odločiti, kaj bodo storili.« Brala sem naprej in solze so mi tiho tekle po licih. Bilo je, kot da slišim Beckyjin mehki, vedno opravičujoči se glas skozi težko zaveso. »Vendar sem res vesela, da je pri tebi terapija na splošno učinkovita,« je napisala na koncu pisma. »Ljubica, v vsakem primeru se še naprej bojuj za zdravje. Bog naj bo s teboj.«

Nemudoma sem ji pisala na kliniko in jo rotila za novice, čeprav še tako kratke, vendar sem nekako vedela, da jih ne bo. Uresničevala se je tista čudna, grenka slutnja, ki me je obšla januarja na kliniki La Gloria, ko sem s strašno gotovostjo vedela, da se ena od naju – Becky ali jaz – ne bo pozdravila. Vse, kar sem vedela o njej, mi je od samega začetka govorilo, da je preveč nežna, preveč skromna in mila, da bi se borila za svoje življenje. A kljub temu sem upala, da se bo pod pritiskom toliko spremenila, da se bo uspela pozdraviti ali vsaj ustaviti napredovanje bolezni. Torej, motila sem se in bila sem neskončno žalostna. Ko je Dorothea odšla, sem prižgala veliko, modro svečo, ki sta mi jo prinesla John in Catherine iz Rocamadourja, starega francoskega svetišča črne Madone. Tiho sem sedela in mislila na Becky.

Ni se mi več oglasila. Čez nekaj časa mi je, v odgovor na mojo poizvedbo, pisala Charlotte. Potrdila je, da je Becky odšla s klinike domov v zelo slabem stanju in da verjetno ni več živa. A ko sem dobila to sporočilo, je bilo obdobje žalovanja že za menoj.

Kmalu zatem mi je telefonirala Karen, mlado dekle, ki je bilo videti bolj mrtvo kot živo, ko sva se prvič srečali na kliniki La Gloria. Vrnila se je v London in mnogo bolje se je počutila, vendar je ugotavljala, kako težko je doma izvajati terapijo. Dolgo sva se pogovarjali, primerjali zapiske in iz-

menjavali praktične napotke. Govorila je skoraj živahno in to me je neizmerno veselilo. Nobena od naju ni mogla obiskati druge, saj sva živeli na nasprotnih koncih Londona. A domenili sva se, da bova v stiku po telefonu.

Še enkrat sem prižgala modro svečo, tokrat od veselja. V tistem trenutku sem imela občutek, da doživljam svet na ravni, na kateri ima elementarna gesta, kot je prižiganje sveče, lahko veliko pomenov.

Beata Bishop
ČAS ZA OZDRAVITEV*
HRANA KOT ZDRAVILO –
POT DO OZDRAVITVE 'NEOZDRAVLJIVEGA' RAKA

Uredil
Boris Vene

Spremna beseda
Boris Vene

Prevod
Erik Majaron

Korekture in jezikovni pregled
Maja Demšar

Oblikovanje
Andrejka Čufer

Tisk
Knjigoveznica Radovljica

Založnik
MOKSHA, Mojca Vene s.p., Vrba
Prva izdaja, april 2014

* Knjiga je prvič izšla leta 1985 in je bila do danes že posodobljena in dopolnjena. Za prevod smo izbrali najnovejšo, posodobljeno verzijo knjige.

Knjigo lahko naročite direktno po telefonu na 041/602-190, po elektronski pošti na info@moksha.si ali preko spletne naročilnice na gersonovaterapija.si/publikacije.

Cena knjige je 24,90 EUR, poštnine ni*.

*Kupec plača le provizijo Pošte ob odkupu v višini 1,22 EUR. Temu plačilu se lahko izognete, če plačate po predračunu.

Navdihujoča zgodba ženske, ki je z alternativno terapijo premagala smrtno nevarno bolezen.

Beata Bishop je bila povsem obupana, ko so ji spremenjeno piko na nogi diagnosticirali kot maligni melanom, eno najhitreje napredujočih vrst raka. Prestala je operacijo, ki ji je skazila nogo in povzročila hude bolečine. Zdravnik ji je rekel, da je njenih zdravstvenih težav konec. Toda prej kot v letu dni je rak zajel limfni sistem in Beata se je znašla pred kruto izbiro: podvreči se obsežni operaciji z negotovim izidom, ali pa ne storiti ničesar in počakati na smrt, ki naj bi nastopila v razdobju od šestih tednov do šestih mesecev.

Zavrnila je obe možnosti in se raje odločila za alternativno terapijo, ki jo je razvil ugledni nemški zdravnik, pokojni dr. Max Gerson. Pritegnila jo je njegova terapija, temelječa na optimalni prehrani in temeljitem razstrupljanju, njen cilj pa je toliko obnoviti poškodovani imunski sistem telesa, da lahko sam uniči maligne celice. Beata je vzela usodo v svoje roke. Preživela je dva meseca na Gersonovi kliniki (edini na svetu*) v Mehiki in spoznala teorijo ter prakso intenzivne terapije, ki jo je potem dve leti izvajala v Londonu.

To je bila zahtevna naloga, toda danes, več kot trideset let pozneje, je Beata čila in zdrava ter v polnosti uživa življenje. Knjiga *Čas za ozdravitev*, zdaj z novim uvodom in pripisom, je osebno pričevanje o pogumu in odločnosti. Predstavi nam tudi izredno učinkovito metodo za zdravljenje kroničnih bolezni, katere tehtnost potrjuje vedno več sodobnih medicinskih raziskav.

*

Leta 2009 je bil odprt tudi Gersonov zdravstveni center na Madžarskem. Več informacij in napotki za obisk so na voljo na strani www.gersonovaterapija.si.